

Список використаних джерел:

1. Дергачова Г., Колешня Я. Цифрова трансформація бізнесу: сутність, ознаки, вимоги та технології. *Економічний вісник НТУУ КПІ*. 2020. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367/216461>.
2. Як цифрова трансформація змінює бізнес. Devisu. 2021. URL: <https://devisu.ua/uk/stattia/yak-cifrovatransformaciya-zminy-biznes>.
3. Цифрова трансформація бізнесу. SION. Patent. Tax. Law. 2022. URL: <https://sion-ip.com/uk/blog/tsyfrovatransformatsiia-biznesu>.

Харакоз Л. В., Романова О. В., Бараннік К. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВПЛИВ ВІЙНИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ
НА РОЗВИТОК СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ**

Війна та економічна турбулентність генерують суттєві виклики для розвитку бізнесу, особливо для стартапів, які традиційно залежать від інвестицій, стабільного ринкового клімату та доступу до ресурсів. В Україні стартап-екосистема відчула серйозні зміни через військові дії, однак за складних обставин багато підприємців пристосовуються до нових реалій та знаходять можливості для розвитку. Багато стартапів змінили напрям діяльності, адаптуючись до нових умов: оборонні технології, кібербезпека, логістика; в споживчій поведінці та попиті на продукти і послуги; з ланцюгами постачання та релокацією команд.

Одним з ключових викликів для українських стартапів є фінансова нестабільність. Війна спричинила скорочення внутрішнього інвестування, після чого венчурні фонди та приватні інвестори стали більш обережними у прийнятті рішень. Крім того, економічна нестабільність ускладнює доступ до банківського кредитування, що ще більше обмежує можливості залучення капіталу.

Ще одним критичним аспектом є релокація бізнесу та команди. Багато стартапів вимушені були змінити місце своєї дислокації як всередині країни, так і за її межами. Це вплинуло на організаційні процеси, роботу з персоналом та можливості виходу на міжнародні ринки. Водночас релокація дала деяким компаніям шанс знайти нових партнерів та інвесторів за кордоном. Попри ці виклики, війна стимулювала розвиток стартапів у деяких сферах, зокрема

оборонних технологій, кібербезпеки, медицини та волонтерських ініціатив. Зросла увага до розробки безпілотних систем, програмного забезпечення моніторингу безпеки та інноваційних рішень у сфері телемедицини.

Державна підтримка та міжнародна допомога також відіграють важливу роль у підтримці українських стартапів. Впровадження податкових стимулів, грантових програм, залучення іноземного капіталу та розвиток венчурних фондів, підтримка підприємництва через програми навчання все це дає нові можливості для розвитку українських компаній на глобальному рівні.

Перспективи розвитку українських стартапів у воєнний та післявоєнний період залежать від здатності підприємців адаптуватися до змін, використання новітніх технологій та активного пошуку міжнародних партнерів. Великий потенціал для стартапів у сферах відновлення інфраструктури, енергетики, ІТ, агробізнесу, медицини. Вихід українських стартапів на міжнародні ринки. Зважаючи на складні потреби, багато українських стартапів демонструють високу стійкість і гнучкість, що дає їм можливість не лише вижити, а й стати конкурентоспроможними на глобальному ринку. Українські стартапи мають величезний потенціал для зростання, незважаючи на існуючі виклики. Залучення інвестицій, вдосконалення законодавчої бази та підтримка з боку держави та міжнародних партнерів можуть зробити Україну одним із ключових центрів інновацій у Східній Європі.

Список використаних джерел:

1. Світовий банк. Економічний вплив війни на бізнес-сектор України, 2023. URL: <https://www.worldbank.org/uk/results/2023/11/30/the-world-bank-and-ukraine-laying-the-groundwork-for-reconstruction-in-the-midst-of-war>.
2. StartupBlink. Звіт про екосистему стартапів України, 2023. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=69b9a9bf-5fbc-4035-8c0f-ac26b853c0eb&title>.